

Két sokoldalú sportember

Egy görög testvérpár, Manno Miltiades és Manno Leonidas Magyarországon

A XVI-XIX. század folyamán a török hatalom alá került területekről több ezer görög család left új hazára a befogadó lelkületű Magyarországon. A történettudomány ezt a társadalmi csoportot első görög diaszpóra néven tartja számon.

A XIX. század utolsó harmadától az ő leszármazottjaikból többen a sport világában értek el kiváló eredményeket. Jó példa erre *Szerviczky Gabriella* (Sátoraljaújhely, 1883. – Budapest, 1963.) teniszversenyző, de testvére, *dr. Szerviczky György* (Sátoraljaújhely, 1891. – Budapest, 1947.) sportlövő is. Előbbi az 1909-es egyéni női magyar bajnokság győztese; utóbbi pedig a magyar galamblövő csapat tagjaként az 1923. évi hamburgi Európa-bajnokság aranyérme-se. Mindketten a Tokajban már 1658-ban feltűnt – a Szaloniki közelében fekvő Szervia városából érkezett – görög nemes *Papademos* családból származtak. A Szerviczky testvérek a fizikai képességekre számot tartó sportágak mellett szellemi téren is jeleskedtek, hiszen 1937-ben mindketten tagjai voltak a budapesti bridzs világbajnokságon szereplő magyar válogatottnak.

Feltétlenül meg kell említeni *Glykais Gyula* (Pomáz, 1893. – Szekszárd, 1948.) nevét is, aki a két világháború közötti időszak egyik legkiválóbb kardvívója volt. A magyar csapattal 1928-ban és 1932-ben is olimpiai bajnok lett.

Az első diaszpórából származó sportolók közül külön és részletesebben kell szólni két olyan személyről – a Manno fivérekéről –, akik rendkívül színes pályát futottak be, az élet több területén bizonyították kiváló képességeiket.

Miltiades

Manno Miltiades Pancsován, egy magyarországi görög családban született 1879. március 3-án. Kiváló sportoló, grafikus, festő- és szobrászművész, valamint versfaragó volt. Kora különleges egyéniségének számított.

Már az iskolai, majd az országos junior bajnokságokon is sikereket ért el. Az 1890-es években a Magyar Úszó Egyesület tagjaként országos versenyeken vett részt. Az úszás mellett, atlétaként, evezősként, labdarúgóként, kerékpárosként és sélőként komoly – több esetben nemzetközi – sikereket ért el.

1898-ban a síófok–budapesti kerékpárversenyt nyerte meg. Ez volt akkoriban a sportág legjelentősebb magyar versenye.

Futóhajókori gyorsaságát felhasználva a Budapesti Torna Club labdarúgó csapatában a középcsatári

poszton játszott. 1901-ben és 1902-ben az első két magyar bajnokság gólkirálya volt és a BTC-vel megnyerte a bajnokságot is. 1901-ben 17 gólt lőtt hat mérkőzésen: e rekordja ma is fennáll. A magyar válogatott labdarúgócsapat tagja volt.

A gyorskorcsolyázásnak is egyik első csúcstartója lett. 1900-ban részt vett a gyorskorcsolyázók első magyar bajnokságán. 1909-ig négyszer nyerte el a „*Nemzeti Bajnok*” címet. Eredményeire tekintettel e sportágban is válogatott lett, 1903-ban a magyar színeket képviselte a norvégiai Európa-bajnokságon Kristianiában (ma: Oslo), ahol második lett és a szeptérvári világbajnokságon, ahol 500 méteren bronzérmét nyert. 1905-ben a davosi Európa-bajnokságon ismét ezüstérmét szerzett, az 1908-as klagenfurti Európa-bajnokságon pedig ötödik lett 500 méteren. Az egyik hazai versenyen 1908-ban elért eredményével a mai napig szerepel a magyar gyorskorcsolyázók „*Örökranglistáján*”. 1908. december 27-én nyolc egylet részvételével megalakult a Magyar Országos Korcsolyázó Szövetség. E szervezet és a Budapesti Korcsolyázó Egylet közösen rendezte meg 1909. január 23-24-én Budapesten a Női Műkorcsolyázó Világbajnokságot és a Gyorskorcsolyázó Európa-bajnokságot: Manno Miltiades az 500 méteres távon itt is ötödik helyezést ért el.

Evezősként 1901-ben egyesben megnyerte Bécsben a *Silberer* Viktor által kitűzött aranyérmét és a hozzá tartozó művészi kivitelű vándordíjat is. Ekkor a Duna-bajnokság versenyében legyőzte az addigi háromszori győztes *Höllert* Vilmost, valamint *Nagy* Emanuelt is, aki az az évi tavaszi bécsi regattan nyerte meg a skiff-versenyt. A győzelem értékét az is növelte, hogy a Bécs melletti szeszélyes folyású Dunán kellett megtenni a 4300 méteres távot, s ez a kormányzás nehézségei miatt is komoly kihívást jelentett a versenyzőknek. Már a startnál előnyre tett szert, és ezt végig megőrizve, igazi rajt-cél győzelmet ért el.

Manno Miltiades 1906-ban, Henley-ben (a Sportmúzeum gyűjteményéből)

got összesen tizenhárman képviselték, akik közül öten a saját költségükön utaztak. Közéjük tartozott Manno Leonidas is. Hét sportolót neveztek a versenyekre. Manno Leonidas a 100 méteres síkfutásban indult, de az előfutamban kiesett.

Nem csupán a sportversenyeken mutatta meg a küzdőszellemét: az első világháborúban huszárkapitányként szolgált. Több kitüntetést kapott: a magyar koronás arany érdemkeresztet vitézségi szalagon, a bolgár katonai érdemrend lovagi keresztjét koronával és a vitézségi katonai érdemkeresztet adományozták neki.

Trianon után az ország fizikai és lelki újjáépítéséhez fontos volt az éltető nemzeti célok megfogalmazása. A „Hungária evezős egyesület” tagjaként Manno Leonidas „A Nemzeti Stadion ügye” című, Budapesten 1921-ben kiadott könyvében felvetette azt az elképzelést, hogy az összes sportág számára versenyzési lehetőséget biztosító hatalmas stadiont kell építeni. Szerinte az „újjepetszigeti Nemzeti Stadion nagy anyagi jövedelmezősége is kétségtelen”. Többek között labdarúgó-, jégkorong-, lovas- és kosárlabdapályát tervezett ide, és persze a vízi sportok számára szolgáló létesítményeket, és szállodát is. A végső célja az volt, hogy az 1928. évi olimpiai játékok Magyarországon, az Újpesti-szigeten (népnyelven a Szűnyog-szigeten)

kerüljenek megrendezésre. Manno Leonidas 63 évesen hunyt el 1941. március 9-én, Budapesten.

Miltiadesnek és Leonidasnak volt egy húguk is: *Manno Calypso*, aki az angol születésű magyar labdarúgó, játékvezető, egyetemi tanár, *Yolland Artúr* felesége lett.

E két görög fivér emlékét megőrizni azért is fontos, mert emberi és sportolói teljesítményük egyaránt kiváló minta a mai ifjúság számára: reneszánsz harmónia hatotta át mindkettőjük életét.

Dr. Diószegi György Antal

Fontosabb irodalom:

Berza László (főszerk.): Budapest lexikon II. kötet L-Z. – Budapest, 1993., 105. old.

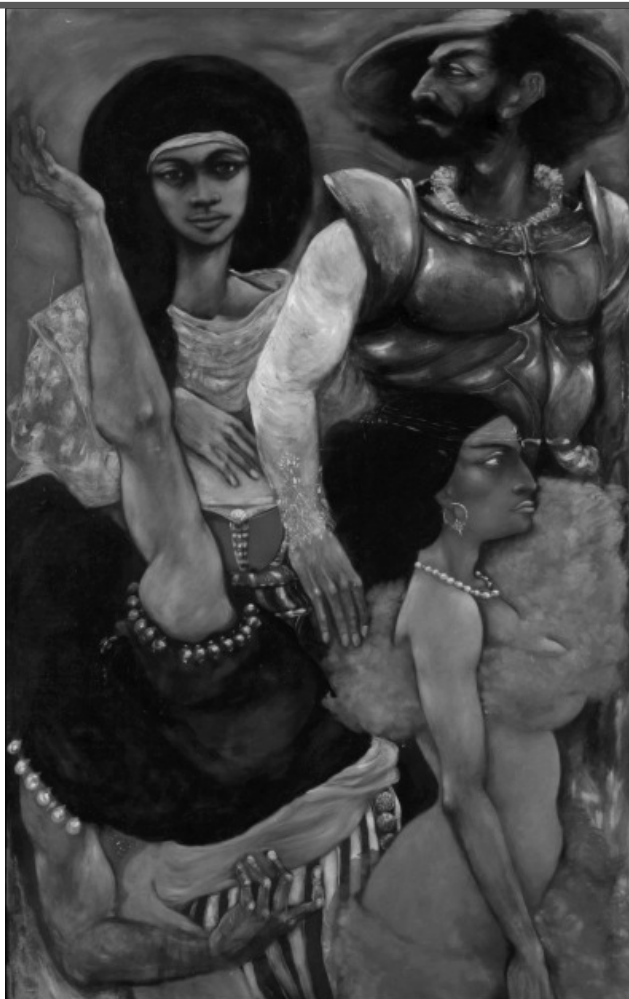
Drippsey Kiss Géza: Manno Miltiades. In.: Magyarország évkönyve – Budapest, 1938., 30-33. old.

Lyka Károly: Manno Miltiadesz. In.: Magyar Művészet, 1935.

Hegedűs Sándor: A magyar sport nagy görögje – Barátság, 2001/3. szám, 3195. old.

Medvey Lajos: Vezető Budapest szobrai megtekintéséhez – Budapest, 1939.

Szentgyörgyvölgyi Péter: A magyar huszár a magyar irodalomban – Budapest, 2008.

Szentandrassy István Galéria

Helyszín:

Rácz Aladár Községi Ház
(Pécs, József u. 4.)

A galéria látogatható:

Hétfőtől-Csütörtökig: 8-16 óra
Péntek: 8-14 óra

Hétvégén

előzetes bejelentkezés alapján:

Tel/Fax: 72/325-558

E-mail: ckke@t-online.hu